

2024

STÄMMA

STÄMMA 2024

I det här dokumentet finns dagordningen och handlingarna till stämman.
Verksamhetsberättelsen finns separat från detta dokument.

Stämman äger rum den 27 april.
Varmt välkommen!

INNEHÅLL

FÖRESLAGEN DAGORDNING	3
PROPOSITION 2024:1 OM RIKTLINJER FÖR HANTERING AV JÄVSSITUATIONER	7
MOTIONER MED STYRELSENS YTTRANDE	10
ALLMÄNNA PRINCIPER 2024-2025	26
VERKSAMHETSINRIKTNING OCH RAMBUDGET 2024	28
ÅRSAVGIFT 2024-2025	32
RIKTLINJER FÖR ARVODEN OCH ERSÄTTNINGAR 2024-2025	33
VALBEREDNINGENS FÖRSLAG TILL STÄMMAN 2024	34

FÖRESLAGEN DAGORDNING

till förbundsstämma i Läromedelsförfattarna, det vill säga Sveriges Läromedelsförfattares Förbund, den 27 april 2024 kl. 14.00 – 17.30 på Nordic Light Hotel, Vasaplan 7, Stockholm.

	ÄRENDE	HANDLINGAR
	<p>Information Tid för stämmoförhandlingarna kl. 14.00–17.30. Innan stämmoförhandlingarna inleds hålls en föreläsning.</p> <p>Kl. 12.45–13.10 Avbockning på röstlängd för de medlemmar som deltar på plats på Nordic Light Hotel under hela stämmohelgen.</p> <p>Kl. 13.55 Avbockning på röstlängd för de medlemmar som enbart deltar på stämmoförhandlingarna på plats på Nordic Light Hotel samt för de som deltar digitalt.</p>	
1	<p>Stämmans öppnande (förbundsordförande Per Kornhall föredragande)</p>	
2	<p>Upprättande av röstlängd (förbundsordförande Per Kornhall föredragande)</p>	
3	<p>Val av ordförande, sekreterare och justerare för stämman (förbundsordförande Per Kornhall föredragande)</p> <p>Förslag till beslut: att besluta om mötespresidium i enlighet med valberedningens förslag.</p>	Valberedningens förslag
4	<p>Fastställande av att stämman blivit behörigen utlyst (mötesordförande föredragande)</p> <p>Kallelsen skickades till medlemmarna den 16:e februari, vilket är mer än de stadgade 10 veckorna innan datum för stämman.</p> <p>Förslag till beslut: att stämman blivit behörigen utlyst.</p>	
5	<p>Fastställande av dagordning för stämman (mötesordförande föredragande)</p> <p>Förslag till beslut: att fastställa dagordningen för stämman.</p>	Dagordning
6	<p>Styrelsens verksamhetsberättelse och ekonomiska berättelse (förbundsdirektör Frida Engman föredragande)</p> <p>Förslag till beslut: att lägga verksamhetsberättelse och ekonomisk berättelse till handlingarna.</p>	Verksamhetsberättelse med årsredovisningar
7	<p>Revisorernas berättelser (medlemsrevisorerna Björn Thunberg och Stig Ottosson föredragande)</p> <p>Förslag till beslut: att lägga revisorernas berättelser till handlingarna.</p>	Verksamhetsberättelse med årsredovisningar

8	<p>Fastställande av resultat och balansräkning (mötesordförande föredragande)</p> <p>Förslag till beslut: att fastställa resultat och balansräkning.</p>	Verksamhetsberättelse med årsredovisningar
9	<p>Styrelsen ansvarsfrihet (mötesordförande föredragande)</p> <p>Förslag till beslut att bevilja styrelsen ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2023.</p>	
10	<p>Styrelsen informerar om arbete med tidigare stämmobeslut (förbundsordförande Per Kornhall föredragande)</p>	
11	<p>Ärenden styrelsen beslutat förelägga stämman (propositioner) (förbundsordförande Per Kornhall föredragande)</p> <p>Proposition 2024:1 Om riktlinjer för hantering av jävssituationer</p> <p>Styrelsen föreslår att stadgan ändras till:</p> <p>”Över styrelsens och arbetsutskottets beslut ska föras protokoll som visar vilka som har deltagit i beslutet samt gjorda reservationer. Protokoll ska justeras av ordföranden och en för varje sammanträde utsedd ledamot samt därefter utsändas till styrelsens ledamöter, medlemsrevisorerna och valberedningen.</p> <p>Styrelsen ska ha riktlinjer för hantering av jävssituationer.”</p> <p>Förslag till beslut: att bifalla föreslagen ändring i stadgans §6.</p>	Proposition
12	<p>Motioner med styrelsens yttranden</p> <p>Motion 1 2024 Ang. miljövänligt resande (Styrelseledamot Annika Staaf föredragande, motionären Bertil Murray deltar ej på stämman)</p> <p>Motionens förslag: ”att uppdra åt styrelsen att till nästa årsstämma återkomma med förslag på hur en miljöfrämjande resepolicy i samband med rese- och vistelsestipendier ska utformas.”</p> <p>Förslag till beslut i enlighet med styrelsens yttrande: att avslå motionen.</p> <p>Motion 2 2024 Avsluta Läromedelsförfattarnas samarbete med företaget Meta (Motionär Kevin Frato och styrelseledamot Christina Öberg föredragande)</p> <p>Motionens förslag: ”att: Läromedelsförfattarna lämnar Meta. Det innebär att vi 1) slutar ge företagets logotyper gratis reklamplats, 2) slutar hänvisa till Metas tjänster, och 3) lämnar Metas nätverk. I stället kommunicerar vi på andra sätt. Om det är nödvändigt har vi kvar information på Metas tjänster som berättar var vi finns och varför, men i övrigt lämnar vi plattformarna.”</p> <p>Förslag till beslut i enlighet med styrelsens yttrande: att avslå motionen.</p>	Motioner med styrelsens yttranden

12	<p>Motion 3 2024 Behov av digitala läromedel i svensk grundskola (Motionär Inger Möller Degerfält samt styrelseledamot Conny Welén föredragande)</p> <p>Motionens förslag: ”Att Läromedelsförfattarna genom ett aktivt utskott uttalat arbetar för de digitala läromedlens funktion och betydelse inom begreppet läromedel. Att Läromedelsförfattarna främjar begreppet digital lärobok och främjar att forskning inom digital studieteknik och didaktik med digitala läromedel lyfts i samhällsdebatten.”</p> <p><u>Förslag till beslut i enlighet med styrelsens yttrande:</u> att avslå motionens första och andra yrkande och att finna yrkande tre besvarat.</p> <p>Motion 4 2024 Vi behöver sätta ramar för förbundets kostnader (Motionär Anders Pihlsgård samt förbundsordförande Per Kornhall föredragande)</p> <p>Motionens förslag: ”Att stämman beslutar att från och med budgetåret 2024 får förbundets övriga kostnader uppgå till högst 35 % av förbundets intäkter. Att styrelsen får i uppdrag att genomföra denna förändring redan i budgetåret 2024.”</p> <p><u>Förslag till beslut i enlighet med styrelsens yttrande:</u> att avslå motionen.</p>	
13	<p>Besluta om Allmänna principer för hantering av rättighetsintäkter (kopieringsersättning), avdrag från sådana, fördelning och inkomster av investeringar 2023-24 (förbundsordförande Per Kornhall föredragande)</p> <p><u>Förslag till beslut:</u> att fastställa de allmänna principerna utan förändring fram till nästa års stämma.</p>	Allmänna principer
14	<p>Verksamhetsinriktning och rambudget 2024 (förbundsdirektör Frida Engman föredragande)</p> <p><u>Förslag till beslut:</u> att anta verksamhetsinriktning och budget i enlighet med styrelsens förslag.</p>	Verksamhetsinriktning och rambudget
15	<p>Fastställa årsavgift 2023-24 (förbundsordförande Per Kornhall föredragande)</p> <p><u>Förslag till beslut:</u> att årsavgiften ska vara oförändrad, d.v.s. årsavgiften är 1 150 kr varav 450 kronor är en serviceavgift som är avdragsgill för den som har företag. Från det år en medlem fyller 67 år betalas ingen serviceavgift, utan enbart medlemsavgiften om 700 kronor.</p>	Årsavgift
16	<p>Fastställa arvoden och ersättningar 2023-24 (förbundsordförande Per Kornhall föredragande)</p> <p><u>Förslag till beslut:</u> att fastställa riktlinjerna för arvoden och ersättningar utan förändring fram till nästa års stämma.</p>	Riktlinjer för arvoden och ersättningar

17	<p>Besluta om antal styrelseledamöter samt välja förbundsordförande, styrelseledamöter och suppleanter, revisorer och valberedning. (valberedningen Kristina Asker, Elza Dunkels och Hans Almgren föredragande)</p> <p><u>Förslag till beslut:</u> att besluta i enlighet med valberedningens förslag och att för tydlighets skull i stämmoprotokollet lista valda personer och mandatperioder.</p> <p>Val av valberedning (mötesordförande föredragande)</p> <p>Valberedning väljs för ett år. Den består av tre personer, varav en utses till sammankallande.</p> <p><u>Förslag till beslut:</u> Förslag ges från stämman.</p>	Valberedningens förslag
18	<p>Stämmans avslutande (mötesordförande och förbundsordförande Per Kornhall föredragande)</p>	

PROPOSITION 2024:1

OM RIKTLINJER FÖR HANTERING AV JÄVSSITUATIONER

Styrelsen föreslår att stämman fattar ett beslut om att det i stadgan införs ett krav på att styrelsen ska ha riktlinjer för hantering av jävssituationer inom styrelsen. Detta genom att stadgans §6 ändras. Nuvarande lydelse är:

”Över styrelsens och arbetsutskottets beslut ska föras protokoll som visar vilka som har deltagit i beslutet samt gjorda reservationer. Protokoll ska justeras av ordföranden och en för varje sammanträde utsedd ledamot samt därefter utsändas till styrelsens ledamöter, medlemsrevisorerna och valberedningen.”

Styrelsen föreslår att den ändras till:

”Över styrelsens och arbetsutskottets beslut ska föras protokoll som visar vilka som har deltagit i beslutet samt gjorda reservationer. Protokoll ska justeras av ordföranden och en för varje sammanträde utsedd ledamot samt därefter utsändas till styrelsens ledamöter, medlemsrevisorerna och valberedningen. Styrelsen ska ha riktlinjer för hantering av jävssituationer.”

Förslag till beslut: att bifalla föreslagen ändring i stadgans §6.

MOTIVERING

Läromedelsförfattarna och dess servicebolag Läromedelsförfattarna i Sverige AB (Lisab) hanterar stora medel, framför allt genom stipendieverksamheten, men även genom Läromedelsförfattarnas pris som har stora prissummor. Styrelsen har under en längre tid arbetat med att göra organisationen mer transparent och robust vad gäller den ekonomiska hanteringen och även i fråga om jävssituationer. Vi har nu till exempel en stipendiemodell där beslut som rör individuella författare huvudsakligen fattas av anställd personal, och detta utifrån kriterier som inte innehåller kvalitativa dimensioner. Vi har också infört kreditprövning av blivande styrelseledamöter. Som ett led i detta arbete har styrelsen också utrett frågan om hur olika eventuella jävssituationer ska hanteras. Arbetet syftar till att anställda, förtroendevalda, medlemmar och andra rättsinnehavare som berörs av stipendier ska känna sig trygga med hanteringen vid beslut i organisationen. Styrelsen har identifierat att jäv framför allt kan uppstå i tre situationer:

1. Vid beslut i styrelsen som påverkar stipendiemodeller eller enskilda medlemmar.
2. Vid beslut i stipendienämnden.
3. Vid beslut i prisjuryn.

För att skapa rutiner vid jäv föreslår styrelsen nu en stadgeändring som ålägger styrelsen att alltid ha riktlinjer om hantering av jävssituationer.

Den sittande styrelsen har föregripit en sådan stadgeändring och redan beslutat om riktlinjer som bifogas motionen. Observera att innehållet i dessa ges som information men att formuleringarna i riktlinjen inte är ett stämмоärende.

RIKTLINJER FÖR HANTERING AV JÄVSITUATIONER INOM STYRELSEN

Dessa riktlinjer behandlar hantering av jävssituationer inom styrelsen. Styrelsens arbete regleras i övrigt genom stadgarna, §6.

Styrelsen ska arbeta för att frågor får en bred och saklig belysning innan beslut.

Risk för jäv inom stipendienämnden respektive prisjuryn hanteras i riktlinjer för dessa grupper.

ARBETSORDNING FÖR STYRELSEN GÄLLANDE HANTERING AV JÄVSITUATIONER

- Styrelsen ska vid beslut beakta om det finns risk för jäv vid beredning eller beslut.
- Om styrelseledamot påverkas i högre grad ekonomiskt av ett beslut ska denne inte delta eller närvara vid beredning eller beslut. Om detta skulle göra att styrelsen inte blir besluts- mässig ska ärendet utredas av kanslipersonal eller utomstående före beslut, och en rekommendation lämnas till styrelsen. Huruvida styrelsen beslutar enligt rekommendationen eller ej ska protokollföras.
- Vid beslut som gynnar eller missgynnar enskilda medlemmar ska jäviga styrelseledamöter inte delta eller närvara vid beredning eller beslut.
- Ledamot ska själv upplysa om eventuellt jävsförhållande.
- Fastslagna jävssituationer ska anges i protokoll.

Bilaga 1. Kommentarer om jäv

Jäv kan förekomma i alla situationer när en person av någon anledning har ett personligt intresse i en fråga. Jäv förutsätter att personen, eller personens närstående, på något sätt påverkas av ett beslut, oavsett om det är till dennes för- eller nackdel. Jäv kräver inte att en person är partisk, utan det räcker med en omständighet som gör att personens opartiskhet kan ifrågasättas.

Det finns ingen lag som reglerar jäv i ideella föreningar. En styrelseledamot i ett aktiebolag¹, så som Lisab, får inte handlägga en fråga om

- avtal mellan styrelseledamoten och bolaget,
- avtal mellan bolaget och en tredje man, om styrelseledamoten i frågan har ett väsentligt intresse som kan strida mot bolagets, eller
- avtal mellan bolaget och en juridisk person som styrelseledamoten ensam eller tillsammans med någon annan får företräda.

Hantering av risker för jäv ingår i god förenings sed.

Typer av jäv som kan vara aktuella:

Släktskapsjäv. Gäller utöver släktrationer även andra i nära relation så som vänner, sambos eller grannar.

Intressejäv/sakägarjäv. Om man på en materiell eller annan grund har ett intresse i frågan.

Delikatessjäv. Övriga sorters relationer och intressen som kan göra personen jävig i besluts- sammanhang, kan bygga på subjektiva grunder så som att en person har drivit en fråga under en längre tid eller identifierar sig på ett personligt plan med ena parten.

Viktigt att notera är att jäv uppstår om man kan anta att styrelseledamoten har en stark privat relation med sökanden/ärendet som gör det omöjligt att följa objektivitetskravet som ingår i arbetet i vår organisation.

¹. Se aktiebolagslagen 8 kap., 23 §

Exempel på relationer som kan innebära jäv i stipendie- och prissituationer:

Jag är släkt med sökande	Ja
Jag umgås privat med sökande	Ja
Jag är kollega/konkurrent med sökande	Nej
Jag delar specialitet med sökande	Nej
Sökanden är känd	Nej
Sökanden skriver i strid med min religion/filosofi (som jag aktivt utövar)	Ja
Jag har haft en konflikt med sökande	Ja
Min familjemedlem har haft en konflikt med sökande.	Ja
Min kollega har haft en konflikt med sökande	Nej
Personen fått avslag tidigare	Nej

MOTIONER MED STYRELSENS YTTRANDE

MOTION 1: ANG. MILJÖVÄNLIGT RESANDE

Inlämnad av Bertil Murray

Motion till Läromedelsförfattarna

Stämman den 27 april 2024

Ang. miljövänligt resande

Förslag till beslut:

Stämman beslutar att uppdra åt styrelsen att till nästa årsstämma återkomma med förslag på hur en miljöfrämjande resepolicy i samband med rese- och vistelsestipendier ska utformas.

Läromedelsförfattarna ger genom skilda stipendier ett påtagligt stöd till författare. När det handlar om rese- eller vistelsestipendier vore det en fördel om klimatmässigt hållbart resande på lämpligt sätt premierades. För en resa ner genom Europa är flyget nästan alltid mycket billigare än motsvarande tågresor. Förutom miljömässiga fördelar kan det långsammare tågresandet också bidra till att understödja den mentala förflyttning som kan behövas inför vistelse på annan ort.

Som exempel kostar en tågresor t.o.r. till mellersta Italien runt 8.000 kr inklusive sovavgift båda riktningarna. Det betyder att för ett stipendium om 10 000 kr en påtaglig del av stipendiets värde förbrukas redan för transporten medan flygresenären har ytterligare ett antal tusenlappar att röra sig med på vistelseorten.

Jag menar att det vore rimligt att ett stipendiebelopp eller reseersättning anpassas till hur stipendiaten tar sig till resmålet. Detta skulle till exempel kunna ske genom att stipendiaten i efterhand kan söka och inom rimliga gränser beviljas ersättning för genomförd tågresor eller för buss/båt där tågförbindelser saknas.

Ett ytterligare steg skulle kunna vara att där så är möjligt redan i antagningsförfarandet prioritera sökande som förbinder sig att ta sig till vistelseorten med hållbart resande.

Dessvärre har jag själv inte möjlighet att närvara under årsmötet men kanske någon instämmer i intentionen och kan tala för motionen.

Uppsala den 19 februari 2024

Bertil Murray

Medlem i Läromedelsförfattarna

STYRELSENS SVAR PÅ MOTION 1: ANG. MILJÖVÄNLIGT RESANDE

MOTIONEN FÖRESLÅR ATT:

Stämman beslutar att uppdra åt styrelsen att till nästa årsstämma återkomma med förslag på hur en miljöfrämjande resepolicy i samband med rese- och vistelsestipendier ska utformas.

STYRELSENS SVAR:

Styrelsen delar motionärens bild att val av miljömässigt bästa alternativ vid resor generellt sett bör uppmuntras. Utöver det bör det valda resesättet anses vara en fråga för den enskilda stipendiaten att ta eget ansvar för. Det är utöver detta inte möjligt att införa differentierade stipendier beroende på resesätt, såsom motionären utvecklar i sin motion, utan att det blir för- enat med en väsentligen högre administrativ insats för kansliet.

Styrelsen yrkar på avslag för motionen.

MOTION 2: AVSLUTA LÄROMEDELSFÖRFATTARNAS SAMARBETE MED FÖRETAGET META

Inlämnad av Kevin Frato

Motion: Avsluta Läromedelsförfattarnas samarbete med företaget Meta

Bakgrund: Läromedelsförfattarna använder sig av de sociala media-tjänsterna Facebook och Instagram (både ägda av företaget Meta) för kommunikation och informationsspridning. Facebook har de senaste åren visat sig ha en dokumenterat skadlig inverkan på demokratin i världen genom att medverka till spridning av inkorrekt information, lögner helt enkelt. Instagram har dokumenterat negativ påverkan på bl a ungdomars mentala hälsa genom t ex spridning av osunda kroppsideal, skapande av stress och att representera en ouppnåelig, ej verklighetsbaserad standard. Företeelserna ovan är väldokumenterade och vida uppmärksammade i andra media, men ägaren Meta nonchalerar detta och fortsätter att tillåta denna typ av innehåll och informationshantering på tjänsterna. Läromedelsförfattarna, som aktivt tar ställning för demokrati och ungdomars hälsa, har valt att använda dessa tjänster. Det är dags att ta ställning och visa att man menar allvar med sin inställning och därför ta avstånd från Facebook och Instagram.

Problembeskrivning: Att sluta samarbeta med Meta är en del av ett ställningstagande för demokrati och ungdomars välmående.

Förslag till beslut: Jag föreslår att: Läromedelsförfattarna lämnar Meta. Det innebär att vi 1) slutar ge företagets logotyper gratis reklamplats, 2) slutar hänvisa till Metas tjänster, och 3) lämnar Metas nätverk. I stället kommunicerar vi på andra sätt. Om det är nödvändigt har vi kvar information på Metas tjänster som berättar var vi finns och varför, men i övrigt lämnar vi plattformarna.

Bakom motionen står: Kevin Frato, läromedelsförfattare, lärare och tonårspappa

STYRELSENS SVAR PÅ MOTION 2: AVSLUTA LÄROMEDELSFÖRFATTARNAS SAMARBETE MED FÖRETAGET META

MOTIONEN FÖRESLÅR:

att Läromedelsförfattarna lämnar Meta. Det innebär att vi 1) slutar ge företagets logotyper gratis reklamplats, 2) slutar hänvisa till Metas tjänster, och 3) lämnar Metas nätverk. I stället kommunicerar vi på andra sätt. Om det är nödvändigt har vi kvar information på Metas tjänster som berättar var vi finns och varför, men i övrigt lämnar vi plattformarna.

STYRELSENS SVAR:

Meta äger plattformar såsom Facebook och Instagram, dvs några av världens största plattformar för digital kommunikation. För att kunna nå ut med budskap och information till vår målgrupp menar vi att Läromedelsförfattarna behöver finnas där. Vi har aktivt fattat beslut att inte finnas på X (tidigare Twitter) bland annat på grund av denna plattformens ökande spridning av desinformation och vi följer utvecklingen när det gäller våra val av kanaler. Vi försöker ta vårt ansvar genom att bidra med informativt innehåll och kunskapsspridning i de kanaler vi använder. Medan vi använder Facebook och Instagram, är vi måna om att våra medlemmar kan ta del av vår information och våra engagemang genom andra källor: mejlutskick, Manus, nyhetsbrev och vår webbplats.

Styrelsen yrkar på avslag för motionen.

MOTION 3: BEHOV AV DIGITALA LÄROMEDEL I SVENSK GRUNDSKOLA

Inlämnad av Inger Möller Degerfält

Behov av digitala läromedel i svensk grundskola

I nutida samhällsdebatt diskuteras aktivt svensk skolas överdrivna digitalisering och elevernas bristande baskunskaper. Sittande regering har tillsatt en kommitté att utreda tydligare kunskapsinriktning i läroplanerna (*En Tydligare Kunskapsinriktning I Läroplanerna, Dir. 2023:173, 2023*). Samtidigt har Skolverkets nyligen publicerade digitaliseringsstrategi lagts åt sidan, till förmån för ett nytt uppdrag för skolverket gällande samma ämne.

“Regeringen kommer inte att gå vidare med Skolverkets förslag till digitaliseringsstrategi. I stället får Skolverket i uppdrag att ta fram allmänna råd eller rekommendationer om val och användning av lärverktyg i undervisningen. Uppdraget till Skolverket är en insats för att stötta lärarna så att de har goda förutsättningar att göra väl avvägda val av lärverktyg framöver.” (*Nytt Uppdrag Till Skolverket Om Lärverktyg Ska Ge Mer Lästid Och Mindre Skärmtid, 2023*).

Sammantaget kan dessa åtgärder tyda på handlingskraft hos regeringen och framstå som nödvändiga för att utveckla svensk skola. I en nyligen given pressrelease klargjorde skolministern följande gällande regeringens satsning på läromedel.

“– Tyvärr har det funnits en ogenomtänkt digitalisering av skolan som har inneburit fler skärmar och färre böcker, även långt ner i åldrarna. Detta trots att det finns vetenskapligt stöd för att elever lär sig grundläggande färdigheter – som att läsa, skriva och räkna – bäst med traditionell undervisning med böcker, papper och penna, säger skolminister Lotta Edholm (*“Regeringen avsätter 658 miljoner för inköp av läroböcker”*).

Att stärka skolan med satsningar på böcker, skolbibliotek och analoga lärverktyg ser vi som ett mycket bra initiativ. Vi upplever dock att samhällsdebatten har antagit en brutal **pendelsvängning** mot främjande av analoga läromedel som riskerar **motverka** sitt syfte **att ge elever kunskap i grundläggande färdigheter**.

En människas grundläggande färdigheter är långt mycket mer än att skriva och räkna, även om dessa är ack så viktiga. Inom praktisk-estetiska lärares kollegiala professionsutbyte delar majoriteten av lärarna uppfattningen att elevernas motoriska förmågor gravt försämrats över tid. Grundläggande färdigheter som att hantera en sax eller såg framstår som allt svårare för våra elever, oavsett ålder (*Slöjdlärares Larm: Många Elever Kan Inte Använda En Sax, 2024*). Grundläggande motoriska färdigheter lärs huvudsakligen ut genom att eleven iakttar en lärares manuella förehavande för att sedan själv pröva och öva upp sin förmåga. Lärandet sker i en elevgrupp och möjlighet för enskild undervisning mellan lärare och elev är starkt

begränsad när en normal elevgrupp består av ca fjorton elever och uppåt. Slöjdundervisning liksom all handlingsburen undervisning är beroende av möjlighet till rörlig film och presenteras med fördel genom digitala format där eleverna individuellt kan styra repetition, uppspelningshastighet osv. Användningen av digitala verktyg och digitala läromedel i skolan har utvecklats sedan 70-talet och forskning om dess för- och nackdelar är ett växande forskningsområde. Idag kan vi ta del av en mängd forskning som visar avgörande fördelar med digitala lärverktyg och digitala läromedel, inte minst vid inläring av handlingsburna kunskaper (Mayer et al., 2020) (Nilsson, 2021,) (Shwan & Riemp, 2004) (Lundborg, 2019).

Att lära eleverna studieteknik och ge lärarna didaktiska kunskaper för ett effektivt och funktionellt nyttjande av analoga läromedel och lärverktyg är för oss alla en självklarhet. Lärarutbildningar, fortbildningar, stöd av skolbibliotekarier osv ska ge dessa förutsättningar och utgör en utvecklad tradition. Gällande de digitala läromedlen har inte samma resurser och kompetens hunnit formas. Var och en av oss har troligen insett fördelar med att använda så kallade Tutorials, inte minst vid utförande av diverse handlingsburna färdigheter. Den som provat digitala läromedel har även sett skillnader i kvalitet och funktion på läromedlet, liksom behovet av att vara källkritisk, översiktsläsa och fokusläsa. Dessa kunskaper i digital studieteknik krävs för att ta till sig kunskapen på ett effektivt sätt. Digital studieteknik är absolut nödvändigt vid studier med digitala läromedel. Lärarna behöver därmed hög didaktisk kompetens och det digitala läromedlet behöver vara professionellt utvecklat och granskat.

Läromedelsförfattarna och den digitala framtiden

Vi ser det som en självklarhet att digitala läromedel kommer att utgöra en betydande del i framtidens kunskapsinformation. Om framtiden har vi ingen fakta att erbjuda utöver den historia vi bär i vårt bagage. I egenskap av lärare och läromedelsutvecklare inom pedagogisk slöjd ser vi regeringens fokusering och samhällsdebattens höga ton som djupt oroande. Vår mångåriga erfarenhet av digitala läromedel som vi utvecklat sedan 1990-talet visar att digitaliseringen i skolan starkt främjar undervisningen i samtliga handlingsburna kunskaper och i synnerhet slöjdundervisning, givet tillgång till digitala läromedel och didaktisk digital kompetens hos lärarna. Den nyansering i debatten och i politiken som vi efterfrågar kräver aktiva remissinstanser där vi anser att Läromedelsförfattarna kan och bör arbeta proaktivt på ett sätt vi inte uppfattat så här långt i debatten. Vid granskning av remissinstanser och svar i de ovan nämnda regeringsuppdragen kan vi inte finna Läromedelsförfattarna representerade.

I oktober 2023 förklarade regeringen följande:

“Nu tar regeringen nästa steg och lägger fram en proposition i vilken det föreslås att det ska förtydligas i skollagen att eleverna ska ha tillgång till de läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål. Det ska även definieras i skollagen vad läroböcker, läromedel och lärverktyg är. Ändringarna i skollagen syftar också till att öka medvetenheten om vilken betydelse läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg har för undervisningen. Tydliga definitioner kan också underlätta Skolinspektionens

inspektionsarbete”. (*Förtydligande I Lagen Ska Leda Till Att Alla Elever Får Tillgång Till Läroböcker*, 2023)

Vi ser utifrån denna grund ett behov av att Läromedelsförfattarna stödjer oss och andra aktörer inom handlingsburen kunskapstradering i vår mission att ge svenska skolbarn liknande förutsättningar att lära grundläggande såväl som avancerade handlingsburna färdigheter. Ett kunskapsområde där digitala läromedel och lärverktyg är av avgörande betydelse. Kopplat till detta ser vi även ett behov av att eleverna utvecklar djupa kunskaper i adekvat studieteknik för att effektivt följa digitalt given information och av det skapa innovativ kunskap.

Vi föreslår

Att Läromedelsförfattarna genom ett aktivt utskott uttalat arbetar för de digitala läromedlens funktion och betydelse inom begreppet läromedel. Att Läromedelsförfattarna främjar begreppet digital lärobok och främjar att forskning inom digital studieteknik och didaktik med digitala läromedel lyfts i samhällsdebatten.

/

Avsändare Inger Möller Degerfält

Referenser

En tydligare kunskapsinriktning i läroplanerna, dir. 2023:173. (2023, December 19).

Regeringen. Retrieved February 21, 2024, from

<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/kommittedirektiv/2023/12/dir.-2023173>

Förslag till nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet 2023-2027. (2022, 12 19).

Skolverket.se. Retrieved 02 21, 24, from

<https://www.skolverket.se/getFile?file=10849>

Förtydligande i lagen ska leda till att alla elever får tillgång till läroböcker. (2023, October

12). Regeringen. Retrieved February 22, 2024, from

<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2023/10/fortydligande-i-lagen-ska-leda-till-att-alla-elever-far-tillgang-till-larobocker/>

Lundborg, G. (2019). *Handen i den digitala världen.* Carlsson.

Mayer, R. E., Stall, A., & Fiorella, L. (2020, 02 18). Five ways to increase the effectiveness of instructional video. *Association for Educational Communications and Technology.*

Retrieved 11 17, 2023, from <https://doi.org/10.1007/s11423-020-09749-6>

Nilsson, P. (Ed.). (2021). *Framtidens digitala lärande i skolan (FDLIS): ett unikt*

samverkansprojekt. Akademin för lärande, humaniora och samhälle, Högskolan i Halmstad.

Nytt uppdrag till Skolverket om lärverktyg ska ge mer lästid och mindre skärmtid. (2023,

November 20). Regeringen. Retrieved February 21, 2024, from

<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2023/11/nytt-uppdrag-till-skolverket-om-larverktyg-ska-ge-mer-lastid-och-mindre-skarmtid/>

Regeringen avsätter 658 miljoner för inköp av läroböcker. (2024, February 21). Regeringen.

Retrieved February 21, 2024, from

<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2024/02/regeringen-avsatter-658-miljoner-for-inkop-av-larobocker/>

Shwan, S., & Riemp, R. (2004). The cognitive benefits of interactive videos: learning to tie nautical knots. *Learning and Instruction, 14*(3).

<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0959475204000337>

Slöjdlärarnas larm: Många elever kan inte använda en sax. (2024, January 11). Vi Lärare.

Retrieved February 21, 2024, from

<https://www.vilarare.se/praktisk-estetiska-amnen/praktiska-tips/slojdlararnas-larm-ma-nga-elever-kan-inte-anvanda-en-sax/>

STYRELSENS SVAR PÅ MOTION 3: BEHOV AV DIGITALA LÄROMEDEL I SVENSK GRUNDSKOLA

STYRELSEN UPPFATTAR ATT MOTIONEN HAR TRE YRKANDEN:

- att Läromedelsförfattarna genom ett aktivt utskott uttalat arbetar för de digitala läromedlens funktion och betydelse inom begreppet läromedel,
- att Läromedelsförfattarna främjar begreppet digital lärobok och,
- att Läromedelsförfattarna främjar att forskning inom digital studieteknik och didaktik med digitala läromedel lyfts i samhällsdebatten.

STYRELSENS SVAR:

I likhet med motionären gläds vi åt den uppmärksamhet läromedelsfrågan fått i riksdagen och den nya skrivning i skollagen som blivit resultatet: "Alla elever ska ha tillgång till de läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål". Trots sådana teknikneutrala formuleringar kan man dock i skoldebatten se tecken på det som motionären kallar "en brutal pendelsvängning" till förmån för tryckta läromedel. Det ger oss anledning att här understryka att Läromedelsförfattarna inte förespråkar analoga läromedel framför digitala. För oss som förbund råder ingen motsättning mellan lagtexten och det som framhålls i motionen, nämligen att digitala läromedel ibland är det bästa alternativet.

Lärare som undervisar i praktisk-estetiska ämnen, eller som motionären skriver "handlingsburen kunskapstradering", har behov av att kunna förklara och demonstrera handfasta processer. Då kan digitala verktyg vara särskilt lämpliga. Digitala läromedel har även stora förtjänster inom andra ämnen och områden, där de kan komplettera och ibland även helt ersätta analoga läromedel. Styrelsen instämmer i motionärens påpekande att det är de didaktiska behoven som ska styra läromedlens utformning, vilket till exempel i ett ämne som slöjd kan innebära att digitala läromedel är att föredra. Det är med andra ord kvaliteten och nyttan som är det centrala, inte formen – vilket gäller oavsett ämne och nivå.

Enligt Läromedelsförfattarnas definition är läromedel "tryckta eller digitala verk skapade för undervisningsändamål som täcker väsentliga delar av mål i läroplaner, kursplaner eller som finns angivna som kurslitteratur". Vi arbetar för att Sveriges elever och studenter ska ha tillgång till läromedel av hög kvalitet, både analoga och digitala, eftersom vi är övertygade om att det ger bästa möjliga förutsättningar för lärande. Vi ser därför inte behov av ett särskilt utskott för detta. Att införa begrepp som "digital lärobok" riskerar att förstärka den förvirring som redan råder och öka de onödiga motsättningarna mellan tryckt och digitalt.

Läromedelsförfattarna främjar forskning om läromedel av olika slag och vi driver oavbrutet läromedelsfrågan i debatten. När det gäller digitalisering och läromedel visade en undersökning vi genomförde av svenska forskningsprojekt om läromedel att sju av tio av dem som avser utveckling av läromedel har ett digitalt perspektiv. Ofta har dessa projekt direkta eller indirekta mål om att utveckla digitala läromedel eller motsvarande lösningar för lärande. Även projekt som avser analys av effekter av läromedelslösningar utgörs i stor utsträckning av digitala perspektiv.¹ Vi hänvisar också till förbundets rapport "Framtidens läromedel. En analys av digitaliseringens påverkan på den svenska läromedelsmarknaden"² samt den sammanfattning av rapporten "Changing texts" som handlar om forskning på läromedel i Sverige.³

Styrelsen yrkar på avslag för motionens första och andra yrkande och på att finna yrkande tre besvarat.

¹ Strategirådet (2023). Forskning om läromedel. En genomlysning av svenska forskningsprojekt.

² https://www.laromedelsforfattarna.se/globalassets/dokument/ovrigt/framtidens-laromedel_marknadsanalys.pdf

³ https://www.laromedelsforfattarna.se/globalassets/dokument/forskning/changing-texts_svensk-sammanfattning.pdf

MOTION 4: VI BEHÖVER SÄTTA RAMAR FÖR FÖRBUNDETS KOSTNADER

Inlämnad av Anders Pihlgård

Motion till Läromedelsförfattarnas stämma 2024

Vi behöver sätta ramar för förbundets kostnader

Bakgrund – Läromedelsförfattarnas roll

Läromedelsförfattarna representerar alla författare till läromedel oavsett om de är medlemmar i förbundet eller ej. Grovt räknat finns 10 000 läromedelsförfattare i Sverige varav 1 600 är medlemmar i vårt förbund. Förbundet får huvuddelen av sina intäkter från kopieringsersättningarna via Bonus. Dessa rättighetsintäkter tillhör alla författare och ska användas för att främja allas intressen. Enligt budget 2023 var rättighetsintäkterna beräknade till 33 250 000 kronor och medlemsintäkterna till 2 040 000 kronor, totalt 35 290 000 kronor. Förbundets beslut om dessa medel påverkar alla läromedelsförfattare och deras rättigheter.

Stipendier - en viktig del av verksamheten

Förbundet har grovt sett två stora kostnader, olika **stipendier och priser** som riktar sig till alla författare och **övriga kostnader** (förvaltningskostnader, upphovsrätt och rådgivning, påverkan och kommunikation, forskning och medlemsnytta). Övriga kostnader kommer till stora delar förbundets medlemmar till del och indirekt även delvis till övriga författare.

För många läromedelsförfattare är stipendierna en viktig del av deras ersättning för nedlagt arbete och ett angeläget tillskott till ekonomin. Detta behöver långsiktigt värnas, stipendierna är en viktig del av förbundets legitimitet att ta emot rättighetsersättningar. Huvuddelen av rättighetsintäkterna bör därför gå tillbaka till upphovsmännen i form av stipendier.

Kostnadsutvecklingen är inte hållbar

Förbundets budget 2023 såg ut så här:

Intäkter	35 290 000
Stipendier och priser	-35 950 000
Övriga kostnader	-16 525 000
Underskott som tas från sparmedel	-17 185 000 kronor

Övriga kostnaders andel av Läromedelsförfattarnas intäkter har ökat kraftigt de senaste åren:

	I kronor	I procent av intäkterna
2019	11 900 000 kr	36 %
2023	16 525 000 kr	46 %

Stipendierna har också tillfälligt ökat kraftigt, men denna ökning finansieras av att Läromedelsförfattarna har ett stort sparat kapital som förbundet nu har beslut på att minska. Därför behöver budgeten inte vara i balans för närvarande. Men inom några år kommer dessa pengar ta slut och då blir det endast intäkterna från rättighetsintäkter och medlemsavgifter att tillgå.

Vart är vi på väg?

Förbundets rättighetsintäkter har de senaste fem åren i genomsnitt varit 36 miljoner, något mer än budgeterat. Perioden 2010-2018 var genomsnittet 27,9 miljoner. Om vi utgår ifrån 2023 års budgeterade intäkter kommer vår ekonomi utvecklas så här:

Om förbundet fortsätter öka övriga kostnader i samma årstakt som 2023 (28 % ökning) kommer dessa år 2026 ha ökat till 32 768 000 kronor eller 93 % av intäkterna och förbundets sparmedel kommer vara helt slut 2026. Därefter kommer förbundet inte att ha några medel alls till stipendier och priser.

Väljer förbundet i stället en något lugnare ökningstakt, på 10 % så kommer övriga kostnader år 2031 vara 33 496 000 kronor eller 93 % av intäkterna och sista stipendiet utdelas då 2031.

Går intäkterna ner så går det förstås fortare utför. Två skäl som gör en minskning tänkbar är om skolorna köper fler böcker och kopierar mindre till följd av statliga stöd och en ändrad attityd till böcker helt i enlighet med förbundets strävan.

Lösningen är att styra kostnadsutvecklingen

I praktiken behöver Läromedelsförfattarna ta kontroll över övriga kostnader (alla kostnader förutom stipendier och priser) för att säkerställa att det finns några pengar att dela ut som stipendier i framtiden. Stora delar av övriga kostnader är personalkostnader, hyror och andra fasta kostnader. Förbundet behöver skaffa sig marginaler för eventuella minskningar av rättighetsintäkterna och inte binda upp sig med stora fasta kostnader som omöjliggör eventuella tillfälliga insatser och vid behov en smärtfri anpassning till intäktsminskningar. Detta är viktigt för att förbundet inte ska försätta sig i en situation då uppsägningar och drakoniska kostnadsminskningar blir nödvändiga.

Jag föreslår därför att stämman sätter ett tak för förbundets övriga kostnader för att säkerställa stipendiernas framtida andel av intäkterna. Styrelsen och förbundsdirektören får en ram att hålla kostnaderna inom, minskar intäkterna måste då även förbundets övriga kostnader minskas. Mitt förslag är att Stämman sätter en ram på högst 35 procent av intäkterna för förbundets övriga kostnader. Då kommer vi även i framtiden skydda stipendierna som är en viktig del av förbundets verksamhet.

Förslag till beslut

- Att stämman beslutar att från och med budgetåret 2024 får förbundets övriga kostnader uppgå till högst 35 % av förbundets intäkter.
- Att styrelsen får i uppdrag att genomföra denna förändring redan i budgetåret 2024.

Motionen inlämnad av

Anders Pihlsgård
Odenvägen 10
448 32 Floda
Anders.pihlsgard@gmail.com

STYRELSENS SVAR PÅ MOTION 4: VI BEHÖVER SÄTTA RAMAR FÖR FÖRBUNDETS KOSTNADER

MOTIONEN FÖRESLÅR ATT:

Att stämman beslutar att från och med budgetåret 2024 får förbundets övriga kostnader uppgå till högst 35 % av förbundets intäkter.

Att styrelsen får i uppdrag att genomföra denna förändring redan i budgetåret 2024.

STYRELSENS SVAR:

Motionen belyser frågor vi diskuterat inom styrelsen om hur ekonomin ska styras på längre sikt. Det handlar bland annat om hur stort kapital Läromedelsförfattarna behöver ha, hur vi ska styra mot det målet och balansen mellan olika intäkter och kostnader. Motionen är detaljerad och yrkandena skulle ha långtgående konsekvenser för förbundets verksamhet varför vi vill ge ett längre svar. Styrelsen delar naturligtvis motionärens mening att det är viktigt att ha kontroll över kostnaderna för att säkerställa att vi har pengar att dela ut som stipendier i framtiden.

Styrelsen arbetar utifrån beslut på den extra stämman den 2 juni 2020 om att det ackumulerade kapitalet ska arbetas ner genom utökade avdrag från upphovsrättsmedel och detta främst genom utökade kopieringsstipendier. Främst betyder inte enbart. Vi ska alltså arbeta ner kapitalet genom utökade avdrag från upphovsrättsmedel för annat än stipendier också. Vad vi använder upphovsrättsmedel till är också reglerat i våra allmänna principer som stämman fattar beslut om varje år.

Styrelsen delar inte motionärens beskrivning av Läromedelsförfattarnas kostnader och vem verksamheten kommer till del. Motionären skriver att "övriga kostnader kommer till stora delar förbundets medlemmar till del och indirekt även delvis till övriga författare." Men våra intäkter är i huvudsak kopieringsersättningsmedel som enligt lag ska komma hela författarkollektivet till del, oavsett medlemskap eller ej. Denna verksamhet består av huvudsakligen av stipendier men även av rådgivning, evenemang, påverkan, kommunikation och vårt pris. Vi har en mindre medlemsexklusiv verksamhet med evenemang, tidningen Manus och medlemsexklusiva stipendier som finansieras med medlemsavgifter.

Det är viktigt att förstå att kopieringsstipendiet inte är "ersättning för nedlagt arbete" som motionären skriver. Våra stipendier kommer från en kollektiv inskränkingsersättning, där utbildningssystemet betalar för rätten att kopiera upphovsrättsskyddat material i viss avtalad utsträckning.

Styrelsen menar att det leder fel att på ett förenklat sätt ställa stipendier mot kostnader för all annan verksamhet. Vi har i vår stora medlemsundersökning (Novus 2021) sett att medlemmar tycker att verksamhet som politisk påverkan, juridisk bevakning och rådgivning, kurser med mera, är viktigt. De senaste årens satsningar på påverkansarbete, som gett oss en helt ny skrivning om läromedel i skollagen och ett permanent statsbidrag på en halv miljard kronor årligen, med mera, är väl investerade medel för kollektivet som stort. Bara det senare kommer att ge ökade inkomster (royalty m.m) för läromedelsförfattare i storleksordningen 80 till 100 miljoner kronor per år. Detta gäller också den juridiska verksamhet vi bedriver, både för enskilda författare, men också vad gäller upphovsrätt och AI med flera frågor. Vi vill också betona att satsningarna på kommunikationsarbete bland annat har lett till att antalet författare som nu söker våra stipendier har ökat kraftigt, vilket vi enligt Lagen om kollektiv förvaltning av upphovsrätt har i uppdrag att göra. 1281 författare sökte vårt kopieringsstipendium 2023 vilket är en ökning med nästan 17 procent från jämförelseåret 2020.

Styrelsen delar inte motionens beskrivning av kostnadsutvecklingen. Motionären använder två avvikande år när han vill illustrera en ökning som han varnar för. Genom att välja 2019, som var ett år med avvikande stora intäkter, med 2023, som var ett år med avvikande kostnader, skapar han en bild av utvecklingen som inte är korrekt. Det är tvärtom så att över tid har kostnader som härrör sig till personal, kansli och all övrig verksamhet legat väldigt still (speciellt om man tar inflationen i åtanke). Det som har ökat kraftigt över tid är intäkterna från upphovsersättning samt utbetalningar i stipendiesystemet:

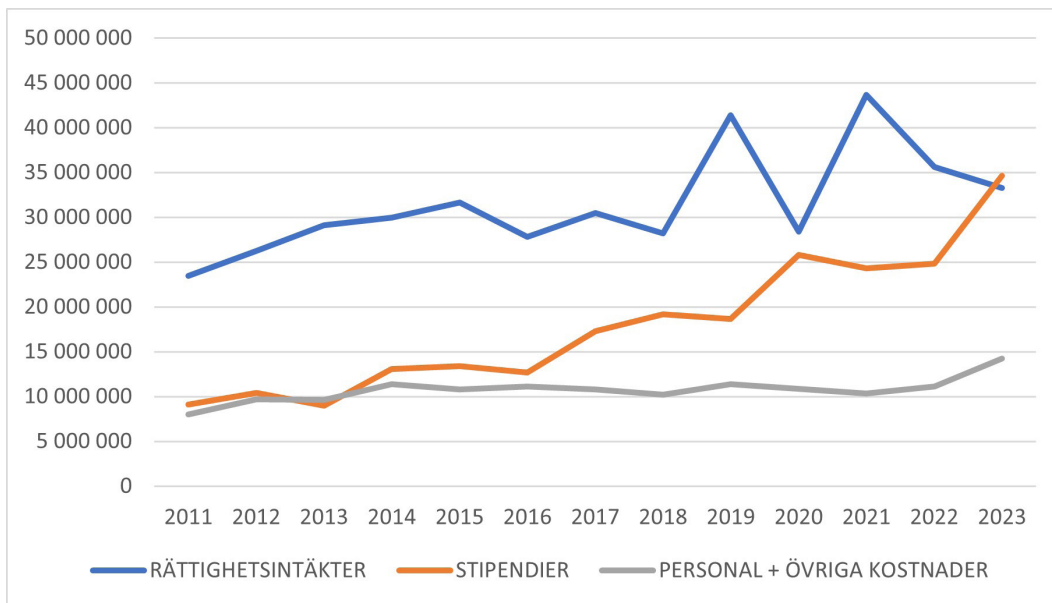

Diagram 1. Kostnaders och intäkters utveckling över tid.

En viktig sak att notera i diagrammet ovan är att stipendierna historiskt blivit allt större i relation till övriga kostnader (så som motionären definierar dessa). Notera att till exempel 2013 var de övriga kostnaderna större än stipendieutdelningen. I förhållande till intäkterna har övriga kostnader inklusive personal de senaste tio åren legat i snitt på 34% med en avvikelse 2023 då kostnaderna uppgick till 43% till följd av de satsningar på påverkansarbete och annat som stämman beslutade om.

I diagrammet nedan redovisas kostnadsutvecklingen av det som i diagrammet ovan kallas övriga kostnader:

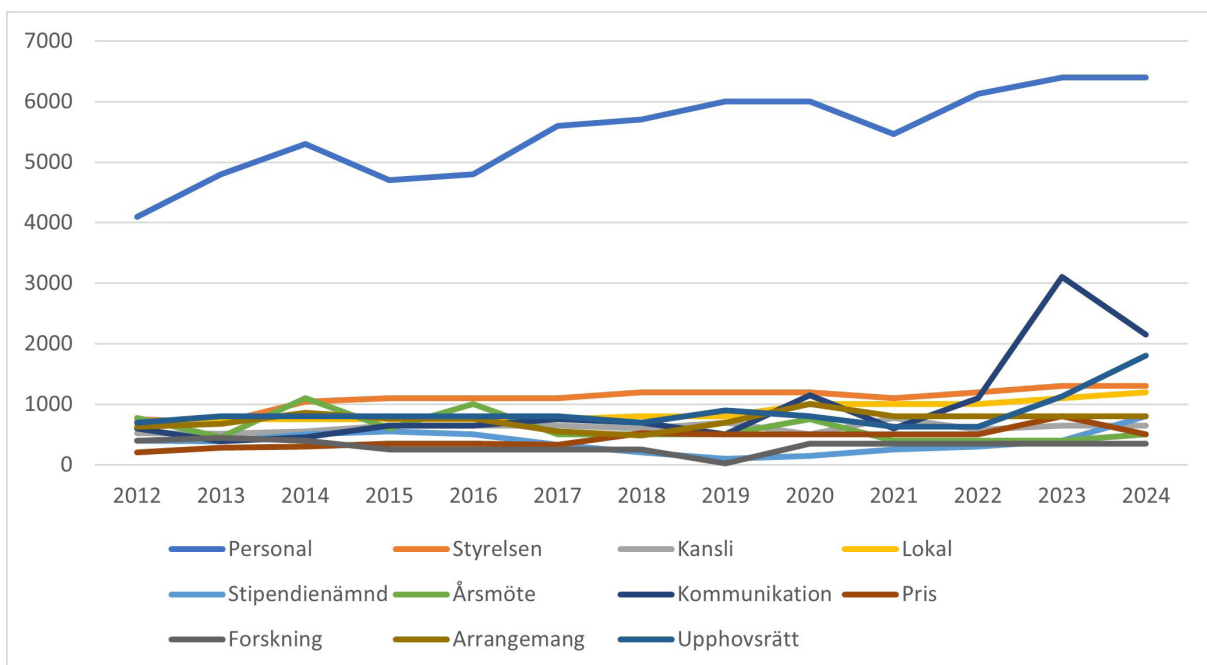

Diagram 2. Budgeterad kostnadsutveckling över tid.

Här kan man se att det som har ökat över tid är kostnader för personal och de senaste årens satsningar på påverkansarbete och juridik. Om man räknar med att prisbasbeloppet har ökat från 44 000 kronor 2012 till 57 300 kronor 2024 (= 30 %) kan man konstatera att alla andra kostnader snarare minskat än ökat och att personalkostnaden bara har ökat med ungefär 8 %

från 2012 till 2024 (korrigerat för prisbasbeloppet). Vilket inte är en dramatisk ökning givet att bara hanteringen av stipendierna (som under samma tid ökat med över 300 %) kräver en mer omfattande administration.

Motionären skriver att stipendierna tillfälligt ökat kraftigt, och att ”denna ökning finansieras av att Läromedelsförfattarna har ett stort sparat kapital som förbundet nu har beslut att minska. Därför behöver budgeten inte vara i balans för närvarande. Men inom några år kommer dessa pengar ta slut och då blir det endast intäkterna från rättighetsintäkter och medlemsavgifter att tillgå”. Detta stämmer delvis. Ökningen i stipendierna är extra kraftiga nu på grund av att vi enligt stämmobeslut vill arbeta ner ett allt för stort kapital. Men vi vill betona att stipendiesummorna oaktat detta också över tid har ökat på grund av de ökade intäkterna. Detta är också en viktig del av beskrivningen av hur ekonomin utvecklats. Förhållandet mellan andra kostnader och stipendier som har utdelats har förändrats genom att stipendieutdelningen över tid har ökat kraftigt i jämförelse med kostnader för allt annat arbete. 2012 var stipendieutdelningarnas del av intäkterna 39 % medan de 2022 var 70 % och 2023 var 104 %.

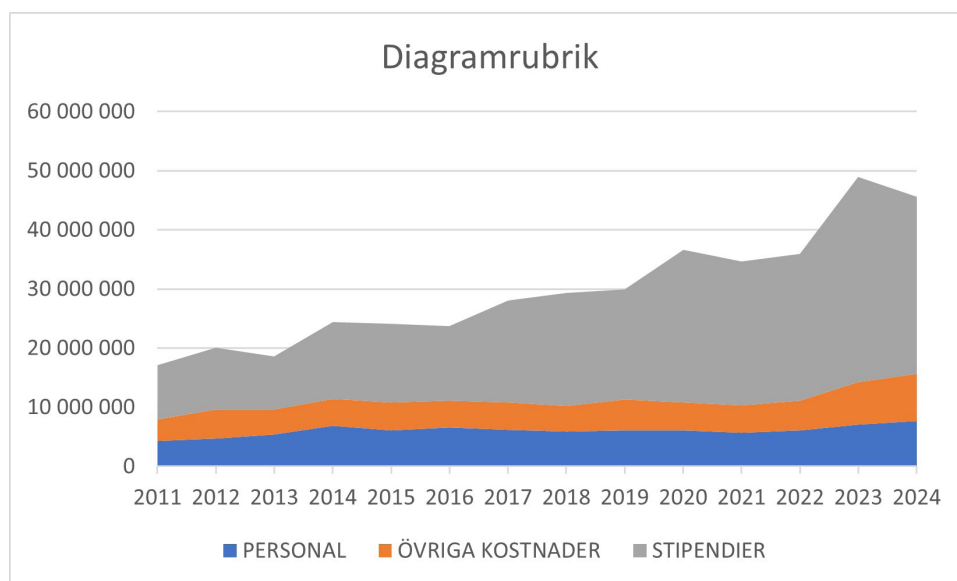

Diagram 3. Stipendiernas utveckling jämfört med andra kostnader.

Styrelsen vill betona att vi arbetar utifrån en plan med att arbeta ner kapitalet. Målsättningen är inte att pengarna ska ”ta slut” som motionären skriver. Vi har tagit fram olika scenarier för hur fort kapitalet sjunker, givet den verksamhet vi har. Ett ytterligare led i arbetet är att ta fram en rekommendation på hur stort kapitalet bör eller kan vara, något vi tagit extern hjälp kring. Vi kommer utifrån detta att återkomma till stämman 2025 med ett förslag på hur stort kapitalet ska/bör vara.

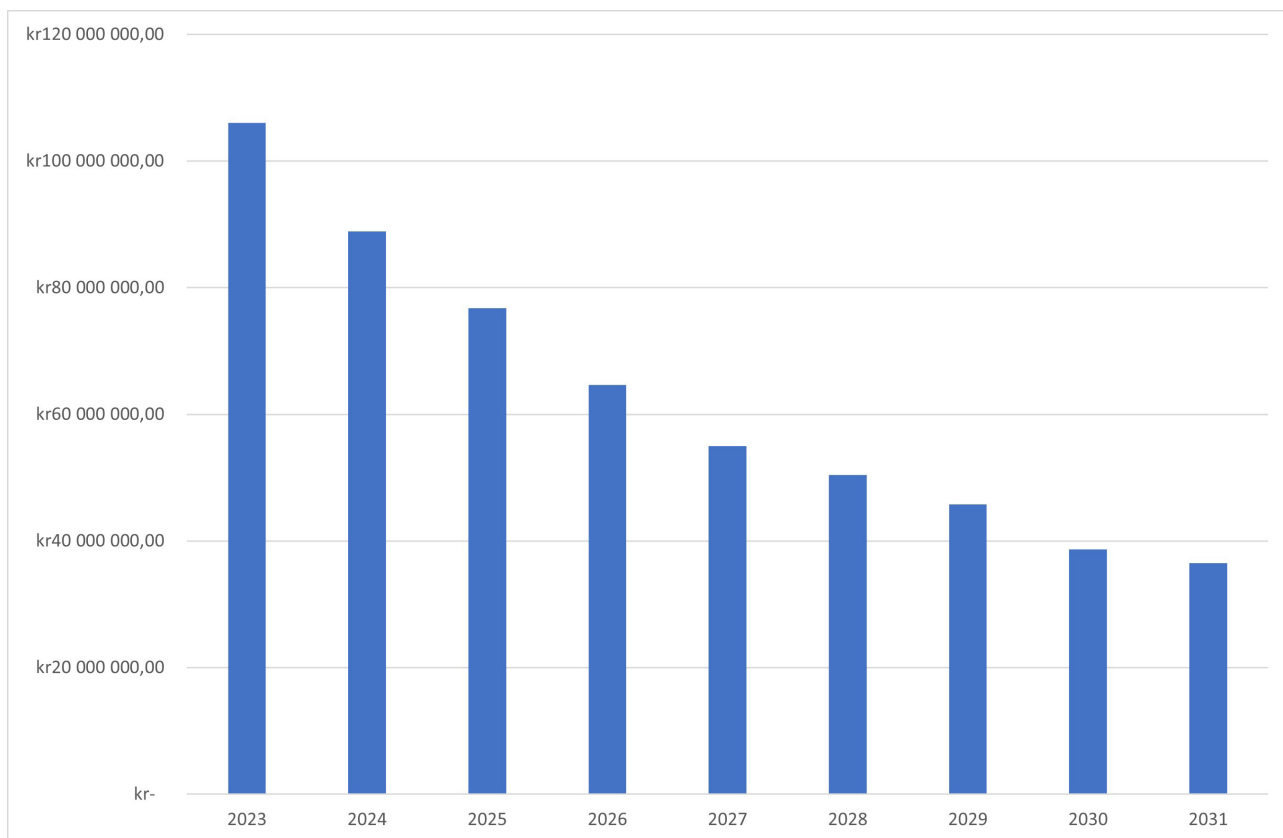

Diagram 4. Simulerat scenario över kapitalets utveckling.

I ett sådant scenario som vi visar ovan styr vi stipendier och andra kostnader till att plana ut kring 30 miljoner kronor i kapital. I detta scenario har vi inte fört in effekter av inflation med mera. Detta eftersom de påverkar både intäkter och kostnader så rimligen går de mer eller mindre jämnt ut. I denna simulering ligger förhållandet mellan kostnader och stipendier still.

Styrelsen menar att motionens förslag för det första skulle vara kontraproduktiva för läromedels- och kurslitteraturförfattare i Sverige eftersom de skulle slå mot påverkansarbete både politiskt och juridiskt, samt göra det svårt att upprätthålla den höga kvaliteten i det vi gör. Vi bör, vid behov, kunna använda de muskler vi har för att göra situationen bättre för oss alla.

För det andra skulle det ge dramatiska konsekvenser att koppla andra kostnader och stipendier på det sätt motionen föreslår eftersom intäkterna varierar som vi visar i diagram 1 ovan.

Styrelsen menar sammanfattningsvis att förbundet har god kontroll över det ekonomiska läget och att vi inte ser de risker motionen målar upp.

Styrelsen yrkar på avslag för motionen.

ALLMÄNNA PRINCIPER 2024-2025

Allmänna principer för hantering av rättighetsintäkter (kopieringsersättning), avdrag från sådana, fördelning och inkomster av investeringar.

HANTERING AV RÄTTIGHETSINTÄKTER

Vi tillåter som huvudorganisation för läromedels- och kurslitteraturförfattare tidsbegränsade nyttjanden av rättigheter genom avtalslicenser. Bonus Copyright Access förhandlar och ingår licensieringsavtal för kopiering i skola, högskola, på arbetsplatser m.m. vilket årligen genererar rättighetsintäkter till oss.

Lagen (2016:977) om kollektiv förvaltning av upphovsrätt (LKFU) reglerar hur rättighetsintäkter får användas och ställer krav på att vi redovisar principer för avdrag och fördelning, samt för investering och riskhantering. Med avdrag menas användningen av rättighetsintäkter som inte kan kopplas till en individuell rättsinnehavare. Med fördelning menas intäkter som kan kopplas till en enskild rättsinnehavare.

Den stora delen av rättighetsintäkter hanterar vi genom avdrag, eftersom kopiering av enskilda verk inte registreras i det svenska utbildningsväsendet. En mycket liten del av rättighetsintäkterna hanteras genom fördelning.

Dessa principer, som antas av stämman, redovisar hur vi använder rättighetsintäkterna genom våra principer för avdrag och fördelning – d.v.s. hur pengarna får användas, samt principer för investering och riskhantering – d.v.s. hur inestående pengar ska förvaltas. De allmänna principerna ger tillsammans med verksamhetsinriktning och rambudget medlemmarna inflytande över verksamheten och hanteringen av medlen.

Lagen säger att rättighetsintäkterna, d.v.s. kopieringsersättningen, ska förvaltas på ett omsorgsfullt sätt. Det tolkar vi som att vår verksamhet ska skötas kostnadseffektivt.

PRINCIPER FÖR AVDRAG

Tjänster

Vi gör avdrag från rättighetsintäkterna för att stärka och gynna läromedelsförfattares kollektiva nytta. Tjänsterna tillhandahålls på rättvisa villkor vilket betyder att alla rättsinnehavare ska ha tillgång till tjänsterna.

Tjänsterna är:

Stipendier och priser

- a. Kopieringsstipendium
- b. Andra stipendier
- c. Priser

Upphovsrätt och rådgivning

- a. Avtalsgranskning
- b. Förhandling
- c. Upplysning om upphovsrättsliga frågor
- d. Bevakning av det upphovsrättsliga området
- e. Medlemskap i ALIS (Administration av litterära rättigheter i Sverige)

Utbildning och författargemenskap

- a. Kompetensutvecklande verksamhet
- b. Aktiviteter för författargemenskap
- c. Informationsarbete

Påverkan, opinionsbildning och kommunikation

- a. Politiskt påverkansarbete och opinionsbildning

Utveckling av forskning om läromedel

Förvaltningsavgifter

Förvaltningsavgifter dras av från rättighetsersättningarna för att täcka våra kostnader för att inkassera, fördela och betala ut ersättning.

Förvaltningsavgifterna är:

- a) Kanslikostnader
- b) Revision
- c) Styrelse
- d) Stämman
- e) Stipendieadministration

PRINCIPER FÖR FÖRDELNING

Fördelning till kända rättsinnehavare hanteras för Läromedelsförfattarnas räkning av organisationen ALIS (Administration av litterära rättigheter i Sverige). Detta gäller bara rättighetsintäkter från kopiering som skett i Danmark (i Danmark måste varje lärare skriva upp vilken bok man kopierar ur). Allmänna principer för ALIS finns här: <https://www.alis.org/om-alis/alis-allmanna-principer/>

PRINCIPER FÖR INVESTERING OCH RISKHANTERING

Investeringar av rättighetsintäkter ska göras med lågriskprofil och utifrån ett etiskt och miljömässigt hållbarhetsperspektiv.

VERKSAMHETSINRIKTNING OCH RAMBUDGET 2024

Läromedelsförfattarna är en medlemsdriven intresseorganisation för alla författare av läromedel och kurslitteratur. Vår verksamhetsplan anger hur vi i enlighet med stadgan arbetar för att ta tillvara författares ideella och ekonomiska intressen.

Upphovsrätten är en grund och en förutsättning för såväl den enskilde författaren som för oss som organisation. Genom att vara en dynamisk kraft och föra författarnas talan arbetar vi för att förbättra författarkollektivets förutsättningar, villkor och rättigheter. Vi stärker författarnas och läromedlens ställning i Sverige genom att vara proaktiva, tillgängliga, insiktsfulla och orädda. Vår vision är ett kunskapsorienterat samhälle där läromedel av hög kvalitet för alla är en självklarhet.

VERKSAMHETSINRIKTNING

2024 har verksamheten ett särskilt fokus på medlemsvärvning och på att lyfta det juridiska arbetet, parallellt med att vi fortsätter att arbeta för att göra verklighet av läromedelsutredningens förslag. Genom detta fortsätter vi förflyttningen från en intresseorganisation för ett fåtal till ett proaktivt och handlingskraftigt författarförbund för alla som skriver läromedel och kurslitteratur. Verksamhet bedrivs inom följande områden:

MEDLEMSNYTTA OCH DEMOKRATI

Vi fortsätter arbetet med att bibehålla en demokratisk och transparent organisation, samt att skapa aktiviteter som gör medlemskapet meningsfullt och författargemenskapen starkare. Ett fokusområde är att arbeta för att öka medlemsantalet. Fler medlemmar stärker vår roll som dynamisk kraft och huvudorganisation i förhandlingssammanhang, vilket ger oss en ökad tyngd i arbetet för bättre villkor för läromedels- och kurslitteraturförfattare.

Den största fördelen med att vara medlem i Läromedelsförfattarna är enligt vår senaste medlemsundersökning att vi bevakar medlemmarnas intressen. Därefter att man som medlem bidrar till att stärka författarkollektivet för dem som skriver läromedel och kurslitteratur. Tillgången till juridisk rådgivning kommer på tredje plats och därefter kommer möjligheten till fortbildning såsom kurser och träffar. Kärnvärdet av medlemskapet kan därför sägas vara att tillhöra författargemenskapen och på så sätt bidra till att stärka villkoren och författaridentiteten.

Vi skapar och utvecklar arenor för medlemmar att träffas för gemenskap, fortbildning och erfarenhetsutbyten. Utöver det erbjuder vi medlemmar möjligheten att hyra Läromedelsförfattarnas hus i Visby. Vi erbjuder också medlemmar möjlighet att söka vistelsestipendier till Grez-sur-Loing samt till Aten. Tidningen Manus ingår också i medlemskapet.

STIPENDIER OCH PRISER

Våra stipendier är en central del i verksamheten. Genom stipendierna får författare dels del av kopieringsersättningen, dels möjliggör våra stipendier tillfällen till resor och förkovran. Att få fler läromedels- och kurslitteraturförfattare att söka våra stipendier är prioriterat. Inte minst eftersom det är kollektiva medel vi hanterar som ska komma författarkollektivet till del.

Vi fortsätter att arbeta för att kopieringsersättningen ska nå rättighetshavarna, främst i form av stipendier och vi arbetar aktivt för att fler ska hitta och söka våra stipendier. Genom våra stipendier arbetar vi ner vårt ackumulerade kapital av kopieringsersättning, i enlighet med stämmans beslut 2020.

Vi erbjuder tre olika typer av stipendier. Kopieringsstipendiet är i särklass det största. Därutöver har vi medlemsexklusiva vistelsestipendier till Frankrike och Grekland. Vi utlyser även för andra året ett resestipendium.

Att söka våra stipendier ska vara enkelt, så även administrationen av ansökningarna. Vi ska se över det bakomliggande registersystemet för att optimera administrationen.

Genom Läromedelsförfattarnas pris lyfter vi författarnas centrala roll i läromedel och kurslitteratur. Vi kommer att göra en översyn av priset utifrån bland annat vad priset premierar i syfte att skapa Sveriges tyngsta pris för författare som skriver läromedel och kurslitteratur och skapa större uppmärksamhet kring läromedlens och kurslitteraturens roll i Utbildningsverige.

UPPHOVSRÄTT OCH RÅDGVNING

Att bygga upp och säkra kompetensen kring det upphovsrättsliga området i organisationen är viktigt och prioriterat. Det är i förlängningen en fråga om att säkra framtidens läromedelsförfattande – en fungerande upphovsrätt krävs för att det ska vara möjligt och attraktivt att skriva läromedel.

2024 är det ett år sedan den nya upphovsrättslagstiftningen trädde i kraft. Vi tar spjörn mot denna skyddslagstiftning i vår strävan mot att bli en starkare juridisk part på läromedelsmarknaden, stärka författarnas position i avtalssituationer samt arbeta för kollektiva avtalslösningar. Vi strävar vi efter att utveckla verksamheten både vad gäller rådgivningen, att låta juridiken ha en framträdande roll gentemot medlemmar samt att bli en mer eftertraktad instans för samarbeten, frågor, förslag och utredningar inom både upphovsrätt och utbildning. Sverige är i år värd för det årliga nordiska fackförfattarmötet, och vi samarbetar med Sveriges Författarförbund kring arrangemanget.

Som en av fyra stiftarorganisationer till Alis – Administration av litterära rättigheter i Sverige – bidrar vi under året till att göra en ordentlig genomlysning av organisationens syfte, ekonomi och organisation.

PÅVERKAN, OPINIONSARBETE OCH KOMMUNIKATION

Vi bedriver påverkansarbete genom att bevaka och kartlägga frågor som är relevanta för organisationen. Vi agerar utifrån resultaten genom att göra undersökningar, initiera möten och skriva debattartiklar. Vi lyfter även våra frågor på arenor som Almedalen och Bokmässan samt under Läromedlets dag.

Vi arbetar för att säkra alla elevers och lärares rätt till läromedel genom fortsatt arbete för att Läromedelsutredningens förslag ska bli verklighet. Det gör vi under året bland annat genom att släppa en rapport om hur statsbidraget för läromedelsinköp har använts hittills.

En stabil och välfungerande läromedelsbransch är en förutsättning för att trygga tillgången till läromedel av god kvalitet. Vi bevakar upphovsrätten och uppmärksammar vårt juridiska arbete. Merparten av det juridiska påverkansarbetet sker i samarbete med andra organisationer. På kurslitteraturmarknaden ser vi en kraftigt minskad försäljning. Vi ska ta reda på mer om situationen genom en undersökning bland studenter. Kopplingen till bristen på läromedel och minskad läsning är något vi vill påvisa i relation till att studenter i lägre utsträckning köper/läser kurslitteraturen.

Vår kommunikation ska vara tillgänglig och anpassad till olika mottagare och olika kanaler. Vi vill vara tydliga i de frågor vi driver och stärka läromedlens och författarnas ställning i Sverige. Vårt kännedomsarbete är centralt för att vi ska lyckas med ansatsen att växa och nå ut med våra frågor.

För att stärka och gynna läromedelsförfattares kollektiva nytta skapar vi bland annat författarsamtal, kurser och öppna föreläsningar för kompetensutveckling, författargemenskap och information som är öppna i den bemärkelsen att de inte är medlemsexklusiva. Genom dessa tillfällen ökar vi kännedomen om oss utanför medlemskåren.

FORSKNING

Vi vill arbeta för en förändrad syn på läromedel inom högskola och universitet i Sverige. En viktig del av det är att påverka vilken forskning som görs och uppmärksamma läromedel som forskningsområde både i sig själv, och som en del av sakprosaförfattandet i Sverige.

Vi är tillsammans med Natur & Kultur och Sveriges Författarförbund delfinansierare av Sveriges

första sakprosaprofessur. Anna Jungstrand tillträdde Natur & Kulturs professur i sakprosa vid Linnéuniversitetet i augusti 2023.

Vi verkar för att den akademiska miljö som kommer att byggas runt professuren ska leda till aktiviteter, som seminarier och konferenser, där vi kan vara med för att lyfta olika aspekter kring läromedel och sakprosa som varit förbisedda i svensk forskning. Långsiktigt vill vi genom detta arbete bidra till en bredare forskningssatsning på läromedel i Sverige.

Till denna verksamhetsinriktning hör en rambudget som du hittar på nästa sida.

RAMBUDGET 2024

Rättighetsintäkterna är beräknade utifrån utfallet 2023. Kostnaderna för kopieringsstipendiet minskar på grund av att detta är år 2 i cykeln med färre författare som söker. Ökad kostnad för stipendieadministration på grund av utvecklingsarbete. Ökade juridiska kostnader på grund av ett nordiskt fackförfattarmötet i Sverige samt en extern utredning av organisationen Alis. Minskade kostnader för påverkansarbete på grund av anpassningar av insatser. Sammantaget ger detta ett budgeterat minusresultat i linje med stämmobeslutet om att arbeta ner det ackumulerade kapitalet av rättighetsintäkter.

INTÅKTER	LISAB	FÖRBUNDET	TOTALT	BUDGET 2023	UTFALL 2023
Rättighetsintäkter från kopieringsavtal	33 100	0	33 100	33 250	33 295
Övriga intäkter, medlemsavgifter etc.	500	1 300	1 800	1 800	3 170
SUMMA INTÅKTER	33 600	1 300	34 900	35 050	36 465
KOSTNADER	LISAB	FÖRBUNDET	TOTALT	BUDGET 2023	UTFALL 2023
Förvaltningskostnader					
Personal	6 400	0	6 400	6 300	5 887
Kansli inkl. lokal, revision och stip.admin.	2 680	70	2 750	2 350	2 265
Styrelse och stämma	1 800	0	1 800	1 700	1 699
Summa förvaltningskostnader	10 880	70	10 950	10 350	9 851
Stipendier och priser					
Koperingsstipendium	25 000	0	25 000	30 000	29 671
Vistelsestipendium	0	200	200	150	125
Resestipendium	5 000	0	5 000	5 000	5 030
Läromedelsförfattarnas pris	500	0	500	800	579
Summa stipendier och priser	30 500	200	30 700	35 950	35 405
Upphovsrätt och rådgivning					
Alis, Klys, Copyswede, Bonus, juridiskt arbete	1 800	0	1 800	1 125	857
Summa upphovsrätt och rådgivning	1 800	0	1 800	1 125	857
Påverkan och kommunikation					
Kommunikationsarbete	600	450	1 050	1 000	1 018
Påverkansarbete	1 500	0	1 500	2 500	1 886
Summa påverkan och kommunikation	2 100	450	2 550	3 500	2 904
Forskning					
Forskning	350	0	350	350	104
Summa forskning	350	0	350	350	104
Medlemsnytta och författargemenskap					
Medlemsaktiviteter, kurser, föreläsningar	400	400	800	800	211
Läromedelsförfattarnas hus	100	0	100	100	1
Summa utbildning och författargemenskap	500	400	900	900	212
SUMMA KOSTNADER	46 130	1 120	47 250	52 175	49 333
RESULTAT (före ev. skatt)	-12 530	180	-12 350	-17 125	-12 868

ÅRSavgIFT 2024-2025

Årsavgiften är 1 150 kr varav 450 kronor är en serviceavgift som är avdragsgill för den som har företag. Från det år en medlem fyller 67 år betalas ingen serviceavgift, utan enbart medlemsavgiften om 700 kronor.

RIKTLINJER FÖR ARVODEN OCH ERSÄTTNINGAR 2024-2025

Följande arvoden och ersättningar utgår till medlem för arbete som utförs på uppdrag.

FASTA ARVODEN

Ordföranden ersätts med ett fast arvode på åtta prisbasbelopp och vice ordföranden med fast arvode på fyra prisbasbelopp per år (det senare inkluderar arvode för ordförandeskapet i stipendienämnden).

STYRELSE- OCH ARBETSUTSKOTTETS SAMMANTRÄDESVARVODEN

För dessa sammanträden utgår timarvode på 600 kr för ledamöter och suppleanter, vilket inkluderar inläsningstid.

TIMARVODEN

För annat arbete som enligt överenskommelse utförs för förbundets räkning utgår ett timarvode på 300 kr.

RESTIDERSÄTTNING

För restid i samband med styrelse- och arbetsutskottets arbete utgår ersättning med 150 kr per timme. Resa understigande två timmar i vardera riktningen ersätts ej, vid resa utöver detta utgår ersättning för hela resan.

RESEKOSTNADER

Den som reser i samband med uppdrag i förbundet får hela resekostnaden ersatt mot kvitto. Strävan ska vara att alltid använda billigaste färdstätt. Om bil används utgår ersättning enligt den statliga schablonen.

FLERDYGNSTRAKTAMENTE

Till den som reser i samband med uppdrag i förbundet utgår flerdygstraktamente enligt den statliga schablonen. Endagstraktamenten utbetalas ej.

Följande ersättningar utgår till medlem som aktivt deltar i förbundets verksamhet.

BIDRAG TILL RESEKOSTNADER

Resekostnadsbidraget är avsett att stimulera medlemmarnas aktiva deltagande i förbundets verksamhet. Medlem som deltar på något av förbundets arrangemang kan få ersättning med halva den statliga schablonen per mil oavsett färdstätt (för resa tur och retur mellan bostadsort och ort där arrangemanget äger rum). Ersättning under 100 kronor utbetalas ej.

VALBEREDNINGENS FÖRSLAG TILL STÄMMAN 2024

FÖRSLAG TILL PRESIDIUM

Mötesordförande: **Linda Wallberg**

Sekreterare: **Eva Larsson**

Justerare: **Tiia Ojala** och **Anders Pihlgård**

Eva Larsson, Tiia Ojala och **Anders Pihlgård** är medlemmar i Läromedelsförfattarna.

FÖRSLAG TILL ANTAL STYRELSELEDAMÖTER

Valberedningen föreslår att antalet styrelseledamöter år 2024–25 ska vara åtta (8) och antalet suppleanter två (2). Avgår en ledamot ur styrelsen mellan stämmor ersätts denne med en suppleant fram till nästkommande stämma.

FÖRSLAG TILL STYRELSELEDAMÖTER PÅ TVÅ ÅR 2024-26

Jenny Edvardsson, Gärds Köpinge, Skåne. Nyval.

Vi föreslår Jenny eftersom hon som suppleant är insatt i styrelsearbetet och att hon kan bidra med kompetens från många områden. Jenny har arbetat som lärare inom SFI, skolledare och är numera adjunkt och forskare på Högskolan Kristianstad, (där hon forskar om skönlitteratur som didaktiskt verktyg i naturvetenskapsundervisningen).

Britt-Marie Lidesten, Uppsala. Nyval.

Vi föreslår Britt-Marie eftersom hon tidigare varit styrelseledamot och har goda administrativa färdigheter från sitt arbete som föreståndare för Nationellt resurscentrum för biologi och bioteknik, Uppsala universitet.

Eva Hedencrona, Göteborg. Omval.

Vi föreslår Eva för att vi har förstått att den sittande styrelsen fungerat bra och omval kan bidra till kontinuitet i arbetet. Eva är författare av läromedel i svenska, svenska som andraspråk och engelska.

FÖRSLAG TILL SUPPLEANTER

Förste suppleant på ett år 2024-25

Tiia Ojala, Stockholm. Nyval

Vi föreslår Tiia eftersom hon kan bidra med kompetens inom flera områden, bland annat språkundervisning, entreprenörskap och digital produktion. Tiia är också insatt i stipendienämndens arbete.

Andre suppleant på ett år 2024-25

Mikael Bruér, Kalvsvik, Kronobergs län. Nyval.

Vi föreslår Mikael för att han är engagerad i skolfrågor, har skrivit läromedel i SO-ämnena och är nu doktorand i historia. Mikael har även goda kunskaper i frågor om digital kompetens och lärande. (Förekommer i ett medlemsporträtt: <https://www.laromedelsforfattarna.se/medlemskap/medlemsportratt/mikael-bruer/>)

FÖRSLAG TILL MEDLEMSLEDAMÖTER I STIPENDIENÄMNDEN PÅ TVÅ ÅR 2024-26

Pia Cederholm, Rimbo, Uppland. Nyval.

Vi föreslår Pia för att ta tillvara hennes långa erfarenhet från styrelse och stipendienämnd. Pia är insatt i arbetet i stipendienämnden och kan bidra med kontinuitet. Författare av läromedel i svenska för gymnasiet.

Eva Larsson, Vårgårda, Västra Götaland. Omval.

Vi föreslår att Eva väljs om därför att hon är insatt i arbetet i stipendienämnden och att arbetet

tycks fungera mycket bra i dagsläget. Eva är lärare och rektor med pedagogiskt ledarskap som specialitet.

FÖRSLAG TILL AUKTORISERAD REVISOR PÅ ETT ÅR 2024-25

På kansliets rekommendation yrkar valberedningen på nyval av Moore Allegretto som auktoriserad revisor med Hans Kallin som huvudansvarig revisor.

FÖRSLAG PÅ MEDLEMSREVISORER PÅ ETT ÅR 2024-25

Björn Thunberg, Nyköping. Omval.

Stig Ottosson, Fotö, Västra Götaland. Omval.

VAL AV VALBEREDNING PÅ ETT ÅR 2024-25

Hanteras av mötesordförande under stämman. Sittande valberedning ställer upp för omval.

ÖVRIGA FÖRTROENDEVALDA VARS MANDATPERIODER ÄR PÅGÅENDE:

Per Kornhall (förbundsordförande) samt styrelseledamöterna Richard Hultén, Carl-Johan Markstedt, Annika Staaf och Christina Öberg är valda till år 2025.

AVGÅENDE FÖRTROENDEVALDA

Styrelseledamot Pia Cederholm avgår i samband med stämman år 2024 när hennes mandatperiod går ut. Pia har då varit styrelseledamot i åtta (8) år, vilket enligt stadgarna är maximalt antal år som styrelseledamot.

Styrelseledamot Conny Welén avgår i samband med stämman år 2024 när hans mandatperiod går ut. Conny har då varit styrelseledamot i 3 år.

Andre suppleant i styrelsen, Henrik Edelstam, avgår i samband med stämman när hans mandatperiod går ut. Henrik har då varit suppleant i 1 år.

Tiiia Ojala avgår som medlemsledamot i stipendienämnden i samband med stämman år 2024 när hennes mandatperiod på två år går ut och föreslås till inval som suppleant i styrelsen.

Förslaget läggs fram av valberedningen år 2023–24 som består av Kristina Asker, sammankallande, Hans Almgren och Elza Dunkels.

**Läromedelsförfattarna är en medlemsdriven intresseorganisation
för författare av läromedel och kurslitteratur i Sverige.**

**Vi för författarnas talan, förbättrar villkoren och
erbjuder ett starkt författarkollektiv.**

**Vår vision är ett kunskapsorienterat samhälle
där läromedel av hög kvalitet för alla är en självklarhet.**

STÄMMA 2024

L Läromedelsförfattarna F

Telefon: 08-440 84 80
Mejl: adm@laromedelsforfattarna.se
www.laromedelsforfattarna.se

Läromedelsförfattarna
Drottninggatan 61
111 21 Stockholm